

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Prop. 30 L

(2017–2018)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i lov om dyrevelferd (omplassering og salg av dyr i midlertidig forvaring mv.)

*Tilråding fra Landbruks- og matdepartementet 8. desember 2017,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

I denne proposisjonen foreslås en lovendring som vil gi Mattilsynet mulighet til å omplassere eller selge dyr som er tatt i midlertidig forvaring, selv om eier ikke gir sitt samtykke.

Samtidig foreslås regler om dyreholders ansvar for kostnader til avliving og om utbetaling av salgssum etter fradrag for dekning av kostnader.

2 Bakgrunn for lovforslaget

2.1 Gjeldende rett

Etter dyrevelferdsloven § 32 andre ledd kan Mattilsynet eller politiet etter vedtak ta dyr i midlertidig forvaring eller på annen måte sørge for at dyret får nødvendig tilsyn og stell. Midlertidig forvaring av dyr skal ikke vare lenger enn nødvendig. Dersom tilsynsmyndigheten finner at dyret ikke kan leveres tilbake til eier, skal dyret avlives. Hvis eier samtykker, kan dyret likevel omplasseres eller selges. Bestemmelsen innebærer altså at Mattilsynet ikke uten eiers samtykke kan omplassere eller selge dyr som er tatt i midlertidig forvaring.

Gjeldende rett avviker fra tidligere dyrevernløvsom gjaldt frem til 2010. Etter denne kunne tilsyns-

myndigheten bestemme at dyr skulle omplasseres eller selges dersom de ikke kunne leveres tilbake til eier, uavhengig av om eier samtykket eller ikke.

Etter dyrevelferdsloven § 32 fjerde ledd kan tiltak etter første og andre ledd gjennomføres for dyreholders regning, og skyldige beløp er tvangsgrunnlag for utlegg. Når det gjelder tiltak etter andre ledd, omfatter dette midlertidig forvaring og tiltak som på annen måte sørger for at dyret får nødvendig tilsyn og stell.

Kostnader til avliving kan etter gjeldende rett ikke kreves dekket av dyreholder.

2.2 Ønske om lovendring

I dyrevelferdssaker vil myndighetene ofte gå inn med veiledning eller vedtak om å rette på mangelfulle forhold. Dersom vedtak ikke etterleveres, eller situasjonen eller manglene er meget alvorlige, kan det være behov for å avlive dyr eller avvikle dyreholdet helt eller delvis.

I tilfeller der Mattilsynet eller politiet vurderer det som nødvendig, kan dyr etter vedtak tas i midlertidig forvaring, eller det kan iverksettes andre tiltak for å sikre at dyr får nødvendig tilsyn og stell. Den tidligere dyrevernløven åpnet for at tilsynsmyndigheten kunne avgjøre om dyr som var tatt i midlertidig forvaring, skulle leveres tilbake,

selges, omplasseres eller avlives. Etter dagens dyrevelferdslov kan ikke et dyr som er tatt i midlertidig forvaring, omplasseres eller selges uten eiers samtykke.

Dagens dyrevelferdslov trådte i kraft 1. januar 2010. Vurderingen som lå til grunn for at dyr ikke skulle kunne omplasseres mot eiers vilje, var at selv om tilsynsmyndigheten overtar ansvaret for dyret, blir ikke eiendomsretten til dyret automatisk overført. Eiers samtykke ble derfor vurdert som nødvendig ved omplassering.

Mattilsynet, Rådet for dyreetikk og dyrevernorganisasjoner har tatt til orde for at § 32 bør endres slik at omplassering eller salg igjen blir mulig, selv om eier motsetter seg det. Det skaper reaksjoner at eiers manglende samtykke til omplassering fører til at dyr som kan leve godt hos ny eier, likevel blir avlivet. For å få gjennomført de beste løsningene har Mattilsynet i mange saker lagt ned en del arbeid for å få eier til å avgi det nødvendige samtykke. Mattilsynet har uttalt at en slik lovendring vil gjøre det mulig å løse dyrevelferdssaker på en bedre og mer effektiv måte.

Etter gjeldende dyrevelferdslov kan kostnader ved midlertidig forvaring kreves dekket av dyreholder. Fra det er fattet vedtak om å avlive et dyr som Mattilsynet mener ikke kan tilbakeføres til eier, eller eventuelt et vedtak om salg eller omplassering som eier har samtykket til, tar Mattilsynet i dag ansvar for kostnadene frem til vedtaket er gjennomført. Departementet har tatt til orde for at dyreholders kostnadsansvar skal utvides, slik at det også omfatter blant annet utgifter til avliving dersom det fattes vedtak om dette.

Landbruks- og matdepartementet utarbeidet på denne bakgrunn et høringsnotat med forslag til endringer i dyrevelferdsloven § 32 tredje og fjerde ledd om salg, omplassering eller avliving av dyr som er tatt i midlertidig forvaring, og om ansvar for kostnader ved slike tiltak.

2.3 Høring

Landbruks- og matdepartementet sendte høringsnotatet på høring 23. mars 2017. Notatet ble sendt til følgende instanser:

Barne- og likestillingsdepartementet
Finansdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet
Klima- og miljødepartementet
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Nærings- og fiskeridepartementet
Utenriksdepartementet

Alle fylkesmennene

Fiskeridirektoratet
Forbrukerrådet
Landbruksdirektoratet
Mattilsynet
Rådet for dyreetikk
Sametinget
Veterinærinstituttet

Den norske veterinærforening
Det Norske Travelskap
Dyrebeskyttelsen Norge
Dyrebeskyttelsen Oslo & Omegn
Dyrevernalliansen
Nettverk for dyrs frihet
NOAH – for dyrs rettigheter
Nord-Norsk Hestesenter AS
Norges Bondelag
Norges Jeger- og Fiskerforbund
Norsk Bonde- og Småbrukarlag
Norsk Hestesenter Starum
Norske Reindriftsamers Landsforbund
Norsk Jockeyklub
Norges Rytterforbund
Norsk Kennel Klub

Følgende instanser har hatt merknader til høringsforslaget:

Justis- og beredskapsdepartementet
Klima- og miljødepartementet

Mattilsynet
Miljødirektoratet
Rådet for dyreetikk
Dyrebeskyttelsen Oslo & Omegn
Dyrevernalliansen
Foreningen Norske Etologer
Nettverk for dyrs frihet
NOAH – for dyrs rettigheter
Norges Bondelag
Norsk Kennel Klub

Følgende høringsinstanser har uttalt at de ikke har merknader til høringsforslaget:

Helse- og omsorgsdepartementet
Nærings- og fiskeridepartementet
Utenriksdepartementet

Fylkesmannen i Hordaland

Landbruksdirektoratet

3 De enkelte forslagene

3.1 Mulighet for omplassering eller salg uten samtykke fra eier

3.1.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet at eierens samtykke ikke skulle være nødvendig for å beslutte omplassering eller salg av dyr som var tatt i midlertidig forvaring, selv om dette innebærer at dyreeieren taper sin eiendomsrett til dyret. Departementet la til grunn at vernet av eiendomsretten ikke kan hindre salg eller omplassering av dyret når forholdene er slik at det ikke kan leveres tilbake til eier, og alternativet ville være å avlive dyret. Det ble vist til at eieren selv må bære risikoen for de forholdene som førte til at Mattilsynet måtte gripe inn, og at verdien i form av salgssum ved et eventuelt salg vil tilfalle dyreeier, med fratrekk av de utgifter som eier må svare for.

Departementet foreslo at lov om dyrevelferd § 32 tredje ledd skulle lyde:

«Midlertidig forvaring av dyr skal ikke vare lenger enn nødvendig. Dersom tilsynsmyndigheten finner at *dyr som er tatt i midlertidig forvaring ikke kan leveres tilbake til eier eller dyreholder, kan tilsynsmyndigheten fatte vedtak om salg, omplassering eller avliving av dyret. Om utsatt iverksetting ved klage gjelder forvaltningsloven § 42. Dersom vedtak om salg eller omplassering blir påklaget, skal gjennomføringen utsettes til klagen er avgjort.*»

3.1.2 Høringsinstansenes syn

Et klart flertall av de høringsinstanser som har uttalt seg er positive til at dyr som er tatt i midlertidig forvaring skal kunne selges eller omplasseres uten samtykke fra eier, og ingen motsetter seg dette. *Mattilsynet* uttaler blant annet:

«Mattilsynet støtter forslaget om å oppheve vilkåret om samtykke i dyrevelferdsloven § 32 tredje ledd. Lovendringen vil gjøre oss i stand til å løse dyrevelferdssaker på en bedre og mer effektiv måte. Den beste løsningen kan være å omplassere eller selge dyret til en ny eier. Dette bør skje så raskt som mulig for å spare dyret for påkjenninger og redusere kostnadene.

Dyreholderen er i mange tilfeller ikke enig i at han eller hun ikke lenger kan ha dyret. I disse tilfellene kan vilkåret om samtykke skape

problemer og føre til at dyret blir avlivet selv om det kunne levd godt hos en ny eier. Det kan også føre til at dyr blir stående i midlertidig forvaring for lenge med de negative konsekvensene det har for dyret.»

Dyrevernorganisasjonene som har uttalt seg støtter klart at eiers samtykke ikke skal være nødvendig for omplassering eller salg, og det er blant annet pekt på at endringen vil være i tråd med lov om dyrevelferd §§ 1 og 3 om respekt for dyr og om at dyr har egenverdi og skal beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger. Det er påpekt at dette gjelder uavhengig av dyreart.

Flere har uttalt seg om avveiningen mellom omplassering, salg og avliving. *Foreningen Norske Etologer* har uttalt at:

«det viktigste er at dyrets atferdsbehov ivaretas, både av hensyn til art, rase og individ (Dyrevelferdsloven § 23). God dyrevelferd kan bare måles ut fra det enkelte individ. Det er derfor særlig viktig at dyret vurderes både av etolog og veterinær, slik at omplassering kan foregå innenfor rammer som ivaretar dyrets atferdsmessige behov og velferd.»

Rådet for dyreetikk mener det bør være opp til fagmyndighetene å avgjøre hva som er best for dyret i hvert enkelt tilfelle.

Miljødirektoratet har uttalt:

«vurderingen av hva som er best egnet av avliving, omplassering eller salg må være basert på en konkret vurdering ikke bare ut fra dyrevelferdshensyn, men også ut fra annet regelverk. I tillegg må det vurderes om arten eller rasen er tillatt innført eller holdt i Norge, samt hvilke biologiske konsekvenser omplassering eller salg vil medføre i det enkelte tilfellet. Vi vil derfor presisere betydningen av å kunne avlive dyr som ikke er lovlig innført eller holdt i Norge.

(...) Ved ulovlig inn- eller utførsel av CITES-regulerte dyrearter vil salg ikke være et alternativ...»

Dyrevernalliansen mener det er prinsipielt viktig at alle dyrearter vurderes likt når det gjelder omplassering. Flere instanser gir uttrykk for at pris ikke uten videre bør være avgjørende ved valg av kjøper eller ved vurderingen når det står mellom salg og omplassering, og *Dyrevernalliansen* sier følgende om dette:

«Vi foreslår å presisere at selv om pris for dyret vil være et moment i vurderingen, bør det ikke være automatikk i at dyret går til høystbydende. Valget av ny eier bør gjøres etter en skjønnsmessig vurdering der flere kriterier, som dyrets velferd, helse, alder og sosialisering, veies mot mulig pris for dyret. Dyrevelferden vurdert samlet bør her være avgjørende og gå foran hensynet til pris, og hvis sterke dyrevelferdshensyn gjør seg gjeldende, bør dyret omplasseres selv om det finnes en kjøper, jfr. dyrevelferdsloven § 3 andre punktum «Dyr skal (...) og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger.»

Nettverk for dyrs frihet tar opp samme tematikk og påpeker at det så langt de kan se ikke er underbygget at det beste hjemmet for et dyr automatisk er det som kan betale mest. Det uttales videre blant annet:

«Eksempelvis finnes det mange omplasseringsentre og fristeder for hjemløse og mishandlede dyr. Disse er drevet på frivillig basis, og har ikke nødvendigvis muligheten til å kjøpe dyr i slike saker, da deres økonomiske ressurser ofte er begrensede. Likevel kan de trolig i mange tilfeller representere en vel så god fremtid for dyrene som en sterkere økonomisk part. Organisasjonene har som regel gode systemer, kompetanse og kontrakter som sikrer at dyrene kommer til eiere som kan oppfylle dyrenes spesifikke behov. (...)

Nettverk for dyrs frihet mener at dyrenes velferd og rett til et godt liv må prioriteres over tidligere eiers rett til økonomisk kompensasjon for fratatte dyr og muligheten til å få dekket saksomkostningene av ny dyreeier. Dette vil også være i god tråd med dyrevelferdslovens § 1 og § 3. På denne bakgrunn anmoder vi departementet på det sterkeste om at en ikke setter føringer som tilsier at salg skal prioriteres over omplassering, slik en gjør i dagens høringsnotat.»

NOAH – for dyrs rettigheter mener det er viktig å begrunne lovendringen med fokus på dyrenes egenverdi og respekt for dyr, og ikke primært ut fra deres økonomiske status. Det uttales at førstevalget bør være omplassering eller salg, og ikke avliving eller slakt. NOAH mener også at Mattilsynet i saker hvor det er behov for omplassering, bør prioritere denne delen av saksbehandlingen. Det bes om at Mattilsynet om nødvendig får flere ressurser til dette arbeidet. NOAH uttaler videre

at det kan være vanskeligere å omplassere dyr i områder der folk bor mer spredt enn i områder med tett befolkning, men mener dette ikke bør være en avgjørende faktor i valget mellom omplassering og avliving, og at Mattilsynet kan få bistand fra NOAH eller andre foreninger også i saker der det ikke er noen lokal frivillighet.

NOAH minner videre om at de fleste avmagede eller syke dyr kan bli friske igjen hvis noen hjelper dem, og uttaler:

«I majoriteten av de kasus som Mattilsynet håndterer, er det fare for at det kan se ut til å «være mer økonomisk» å avlive dyr enn å gi dem veterinærmedisinsk behandling, men NOAH mener at dette kan ikke få avgjørende betydning i forhold til hvorvidt et dyr skal få leve eller ikke.»

Når det gjelder omplassering av produksjonsdyr uttaler *Norges Bondelag*:

«Departementet skriver i høringsbrevet at det vil være legitimt å skille mellom sports- og familiedyr, og produksjonsdyr i omplasseringsaker. Dette støtter vi. Dersom det skulle være aktuelt at produksjonsdyr som er tatt i midlertidig forvaring ikke kan leveres tilbake til eier, er det mindre aktuelt å viderefremde dyr uten eiers samtykke da slakt ofte vil være et fornuftig alternativ for disse. Det kan likevel skje at en eier er *forhindret* i å gi samtykke, men trolig ville gitt det dersom han eller hun kunne uttale seg. Kan dyrene selges for en høyere verdi enn slaktepris og eier er forhindret for å gi samtykke mener Norges Bondelag at dyrene fortrinnsvis bør selges.»

NOAH uttaler at lovens bestemmelser gjelder alle dyr, og at førsteprioritet også for produksjonsdyr må være omplassering eller salg. *Nettverk for dyrs frihet* er enige i at det i dag er praktiske årsaker til at en som regel må skille mellom landbruksdyr og kjæledyr/hobbydyr/sportsdyr når det kommer til valget mellom avliving og omplassering. Det påpekes likevel at det i en rekke land finnes *sanctuaries* (dyrefristeder) som tar imot landbruksdyr, og opplyses om at det eksisterer norske grupper som arbeider for opprettelse av slike også i Norge.

Når det gjelder utsatt iverksetting av vedtak om omplassering, salg eller avliving, påpeker både *Justis- og beredskapsdepartementet* og *Mattilsynet* at forslaget om en bestemmelse som viser til forvaltningsloven § 42 om utsatt iverksetting ved

klage ikke er nødvendig, ettersom denne bestemmelsen gjelder uansett. Mattilsynet støtter heller ikke forslaget om at iverksetting av vedtak om salg eller omplassering alltid skal utsettes til en eventuell klage er avgjort. Det er vist til at forvaltningsloven § 42 åpner for et skjønn som det er ønskelig å beholde også i disse sakene. Videre er det uttalt at det kan være uheldig for dyret at saken kan stanses av dyreholderen ved å klage, at dette kan få økonomiske konsekvenser for det offentlige og at omplassering og salg heller ikke er uopprettelige tiltak.

Mattilsynet har i tillegg gitt uttrykk for at § 32 tredje ledd annet punktum bør innledes med at tilsynsmyndigheten ikke finner det «forsvarlig å levere dyret tilbake».

3.1.3 Departementets vurdering

Etter lovforslaget er det opp til tilsynsmyndigheten å vurdere om det skal fattes vedtak om omplassering, salg eller avlaving. Hensikten med lovendringen er å utvide muligheten for omplassering og salg, slik at dette er mulig selv om eier ikke samtykker. Som Mattilsynet har uttalt, vil dette gjøre tilsynet i stand til å løse dyrevelferdsaker på en bedre og mer effektiv måte.

I Ot.prp. nr. 15 (2008–2009) Om lov om dyrevelferd ble det uttalt på side 82 første spalte, punkt 2.4.3.4:

«Ansvarsoverdragelse til tilsynsmyndigheten i forbindelse med vedtak om midlertidig forvaring innebærer ikke at eiendomsretten til dyret overføres. Departementet mener derfor at tilsynsmyndigheten ikke kan gis anledning til å selge eller omplassere dyr uten eiers samtykke. Der eier ikke samtykker til eiendoms- overdragelse og er ute av stand til å ivareta dyret, vil avlaving derfor være nødvendig.»

Det vil fortsatt være slik at midlertidig forvaring ikke innebærer at eiendomsretten overføres. Spørsmålet er om dette bør være til hinder for at loven gir hjemmel til senere å treffe vedtak om salg eller omplassering som innebærer at eiendomsretten tapes. Justisdepartementets lovavdeling har vurdert rettslige sider ved dette, herunder om eieren vil ha krav på full erstatning etter Grunnloven § 105. Lovavdelingen har kommet til at eieren ikke har bedre vern for sin eiendomsrett enn hva det legges opp til ved at vedkommende vil få utbetalt salgssummen ved et eventuelt salg, fratrukket de kostnader som er påløpt. Dette er begrunnet slik:

«En mulig begrunnelse for dette er at tilfellet faller helt utenfor virkeområdet til Grunnloven § 105. En annen begrunnelse er at eieren selv må bære risikoen for at dyret lever under slike forhold at Mattilsynet må gripe inn, og at «full erstatning» derfor ikke kan være mer enn salgssummen ved et forsvarlig salg fratrukket Mattilsynets kostnader til midlertidig forvaring av dyret og gjennomføring av salget.»

Den europeiske menneskerettskonvensjonen tilleggsprotokoll 1 artikkel 1 om vern av eiendom lyder:

«Enhver fysisk eller juridisk person har rett til å få nyte sin eiendom i fred. Ingen skal bli fratatt sin eiendom unntatt i det offentliges interesse og på de betingelser som er hjemlet ved lov og ved folkerettens alminnelige prinsipper.

Bestemmelsene ovenfor skal imidlertid ikke på noen måte svekke en stats rett til å håndheve slike lover som den anser nødvendige for å kontrollere at eiendom blir brukt i samsvar med allmennhetens interesse eller for å sikre betaling av skatter eller andre avgifter eller bøter.»

Lovavdelingen har kommet til at forslaget heller ikke vil krenke denne bestemmelsen.

Når det er aktuelt med omplassering, salg eller avlaving må Mattilsynet vurdere hensynet til dyrets velferd, dyrets helse, alder og sosialisering overfor mennesker, og om arten eller rasen er til- latt holdt i Norge.

Dyr, ikke minst hund og hest, kan ha stor økonomisk verdi, både som sportsdyr og som avlsdyr. Verdien er blant annet avhengig av om dokumentasjon på identitet, dyrehelse, avstamning og prestasjoner foreligger og kan overføres til ny eier. Salg bør foretrekkes fremfor omplassering av hensyn til dekning av utgifter ved saken, av hensyn til at eier skal få et økonomisk oppgjør og for å sikre en seriøs ny eier. Særlig hest er kostbart å holde og krever stor kompetanse hos mottakeren. Ved salg eller omplassering må Mattilsynet være ekstra oppmerksom på om mottakeren har muligheter og evner til å ta seg av dyret. Dette innebærer også at prisen ikke nødvendigvis skal være avgjørende for hvem som skal ta imot dyret.

For at dyr skal kunne omplasseres av Mattilsynet, må det finnes personer eller organisasjoner som er villige til å overta dyret på ganske kort varsel. I motsatt fall kan det både ut fra dyrevelferds- messige og kostnadsmessige hensyn være riktig at dyret avlives. Mattilsynet er nærmest til å vur-

dere saksbehandling og ressursbruk i det enkelte tilfelle.

Når det gjelder mulighetene for omplassering, kan disse variere avhengig av hvor behovet måtte oppstå. I områder med tett befolkning er mulighetene for å finne en ny eier til kjæledyr større enn der folk bor mer spredt. Videre er noen dyrearter og raser enklere å omplassere enn andre. Hunder kan være lettere å omplassere enn katter, og små hunder omplasseres lettere enn store. De frivillige organisasjonenes engasjement og muligheter kan også variere fra område til område. Også disse må forholde seg til de forutsetninger som eksisterer i sitt område for å finne egnede mottakere av omplasseringsdyr.

Departementet mener at det kan være flere legitime grunner til at forskjellige dyrearter behandles ulikt i valget mellom avliving og omplassering eller salg. Dette kan ha praktiske eller økonomiske grunner, eller følge av bestemmelser i annet regelverk. Departementet mener det kan være et naturlig skille mellom produksjonsdyr og kjæledyr/hobbydyr/sportsdyr. Produksjonsdyr slaktes ofte i relativt ung alder som en naturlig del av driften, og omplassering er mindre aktuelt for slike dyr.

Et vedtak om omplassering eller salg av et dyr som er tatt i midlertidig forvaring kan påklages. Etter forvaltningsloven § 42 om vedtak, kan det besluttes at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. I forslaget som ble sendt på høring, foreslo departementet å ta inn en bestemmelse som uttrykkelig henviser til forvaltningsloven § 42. En tilsvarende bestemmelse finnes i hundeloven § 25 som gjelder saksbehandling, overprøving og iverksettelse av vedtak om omplassering og avliving av hunder. Det er likevel klart at forvaltningsloven § 42 vil gjelde uansett, og departementet foreslår nå i tråd med merknader fra Justis- og beredskapsdepartementet og Mattilsynet en lovendring uten denne henvisningen. Mattilsynet har i tillegg argumentert mot forslaget til fjerde ledd om at gjennomføringen av vedtak om salg eller omplassering alltid skal utsettes til en klage er avgjort. Departementet tar også dette innspillet til følge i forslaget til endringer i § 32 tredje ledd. Det anses tilstrekkelig at Mattilsynet utøver det skjønn som forvaltningsloven § 42 legger opp til, og at det i klare saker både kan være det beste for dyret og samtidig det minst kostnadsdrivende at iverksettelsen ikke utsettes.

Etter innspill fra Mattilsynet foreslår departementet også enkelte mindre språklige endringer som ikke går frem av høringsforslaget. For det første foreslås det en endring som presiserer at

bestemmelsen gjelder i tilfeller der tilsynsmyndigheten ikke finner det «forsvarlig» å levere dyret tilbake. Slik bestemmelsen lyder i dag, gjelder den der tilsynsmyndigheten finner at dyret ikke «kan» leveres tilbake. Det er heller ikke nødvendig å presisere om det er eieren eller en annen dyreholder som ikke får dyret tilbake. Departementet viser til forslaget til endringer i lov om dyrevelferd § 32 tredje ledd.

3.2 Dekning av kostnader ved midlertidig forvaring og vedtak om avliving av dyr som er tatt i midlertidig forvaring

3.2.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet uttalte departementet følgende:

«Kostnader til tilsyn og stell i forbindelse med vedtak om midlertidig forvaring, kan i henhold til dyrevelferdsloven § 32 fjerde ledd kreves dekket av dyreholderen. Dersom vedtaket om midlertidig forvaring påklages, og siden oppheves, vil dyreholder ikke bli belastet utgiftene.

Mattilsynet tar i dag ansvar for kostnadene fra vedtaket om å selge, omplassere eller avlive dyret er fattet, og til vedtaket er gjennomført. Departementet finner det riktig å utvide kostnadsansvaret til dyreholder, slik at dennes ansvar også omfatter utgifter til avliving dersom det fattes vedtak om dette, samt utgifter til midlertidig forvaring av dyr i den perioden et vedtak om salg, omplassering eller avliving blir utsatt som følge av klage. Dersom eieren er en annen enn dyreholderen, og det er eieren som har klaget på vedtaket, bør imidlertid denne være ansvarlig for disse kostnadene.

Departementet foreslår i tillegg å klargjøre i loven at dersom dyret blir solgt, skal salgssummen utbetales til eieren, men med fradrag av kostnader til forvaring og gjennomføring av salget.»

Departementet foreslo at lov om dyrevelferd § 32 fjerde ledd kunne lyde:

«Tiltak etter første og andre ledd, samt vedtak om avliving etter tredje ledd, kan gjennomføres for dyreholders regning. Dyreholderens ansvar for kostnader til midlertidig forvaring omfatter også kostnader til forvaring av dyr i den perioden iverksettelsen av et vedtak om salg, omplassering eller avliving blir utsatt som følge av klage. Dersom eieren er en annen enn dyreholderen, og

iverksettelsen av vedtaket er utsatt som følge av klage fra eieren, blir denne ansvarlig for kostnadene nevnt i annet punktum. Dersom dyret blir solgt, skal salgssummen utbetales til eieren, men etter at tilsynsmyndigheten har gjort fradrag for å dekke kostnadene til forvaring og gjennomføring av salget. Skyldige beløp er tvangsgrunnlag for utlegg.»

3.2.2 Høringsinstansenes syn

Mattilsynet, Rådet for dyreetikk, Dyrevernalliansen og Norsk Kennel Klub støtter forslaget om at dyreholder skal gjøres ansvarlig for kostnader til avlving og forlenget midlertidig forvaring når gjennomføring av salg, omplussing eller avlving blir utsatt som følge av klage.

Når det gjelder inntekten for salg av dyret, uttaler Dyrevernalliansen følgende:

«Prinsipielt mener vi det er støtende at inntekten for salg av dyret skal tilfalle eieren, når denne gjennom ulovlig behandling av dyret selv er skyld i at dyret må bytte hjem, og i denne sammenhengen risikerer å bli avlivet. Situasjonen har etisk sett likhetstrekk med spørsmålet om erstatning til etterlatte som selv har forårsaket død hos sine nærmeste.»

Norges Bondelag støtter i utgangspunktet at kostnadene til oppstalling ved utvidet forvaring som skyldes klagesaksbehandling kan belastes dyreholderen dersom vedkommende ikke får medhold i klagen. Samtidig pekes det på at dette kan gå ut over rettssikkerheten til dyreholderen:

«På den ene siden er det rimelig at en som har vanskjøttet eller mishandlet dyrene sine i en slik grad at myndighetene vurderer at dyrene ikke kan tilbakeføres, selv betaler kostnader til oppstalling ved utvidet forvaring som skyldes klagesaksbehandling all den tid klager ikke får medhold. På den andre siden vet klager ved klagetidspunktet ikke hvor lang tid myndighetene bruker på klagesaksbehandling, og derfor ikke kostnadene ved oppstalling i denne perioden.

Vi er kjent med at klagesaker har dratt ut i tid. Dersom en uforutsigbar utgift står til hinder for å klage vil dette gå ut over rettssikkerheten til eier. For å ivareta rettssikkerheten til eier mener Norges Bondelag at det bør settes et tak på hvor mye man kan belastes for oppstalling i forbindelse med midlertidig forvaring av dyr, mens klagen behandles. Vi foreslår at grensen

kan tilsvare grensene i forskrift om overtreddelsesgebyr etter dyrevelferdsloven § 6 a; ikke mer enn 20 R.»

3.2.3 Departementets vurdering

Det har ikke kommet innvendinger mot forslaget om at også vedtak om avlving kan gjennomføres for dyreholders regning. Når avlving er nødvendig, finner departementet det rimelig at kostnadene ved dette belastes dyreholderen som har hatt ansvar for dyret.

Når det gjelder forslaget til presisering av at dyreholder skal være ansvarlig for utgiftene ved forlenget midlertidig forvaring som følge av klage, er flere høringsinstanser positive til dette. Norges Bondelag advarer likevel mot at dette kan bli en uforutsigbar utgift dersom klagebehandlingen trekker ut i tid, og at det kan gå ut over rettssikkerheten til dyreholdere som eventuelt vil unnlåte å klage når kostnadene kan bli høye. Norges Bondelag foreslår derfor et tak på hvor høye kostnadene kan bli.

Departementet er etter en ny vurdering kommet til at forslaget om et nytt andre og tredje punktum ikke er nødvendig. Det vises til at den forvaringen av dyret som skjer mens en klage behandles, og før dyret eventuelt er omplussert, solgt eller avlivet, også må anses som en del av den midlertidige forvaringen. Dette innebærer at hjemmelen til å kreve kostnadsdekning allerede følger av lov om dyrevelferd § 32 fjerde ledd første punktum. Når det gjelder spørsmålet om dyreholderen skal belastes, og eventuelt størrelsen på beløpet, har Mattilsynet et skjønn ettersom tiltaket *kan* gjennomføres for dyreholders regning. Det kan dermed tas hensyn til de forhold Norges Bondelag har påpekt. Mattilsynet må gi nødvendig veiledning om disse reglene og om sin praktisering av dem til dyreholdere som det rettes slike tiltak mot. Med dette utgangspunktet antas det altså at § 32 fjerde ledd første punktum er tilstrekkelig til at Mattilsynet på en god måte kan sørge for at dyreholder belastes utgifter ved midlertidig forvaring. Som det fremgår ovenfor, foreslås det ikke at alle klager på vedtak om salg eller omplussing nødvendigvis skal føre til utsatt iverksettelse. Dette vil også medføre at spørsmålet oppstår sjeldnere.

Departementet opprettholder forslaget om at det klargjøres i loven at salgssummen etter et eventuelt salg skal utbetales til eieren etter fradrag av kostnader til forvaring og gjennomføring av salget. Bestemmelsen tydeliggjør at det skal gjøres fradrag for å dekke kostnadene. At et even-

tuelt overskudd etter et slikt fradrag skal tilfalle eieren, er nettopp en følge av dennes eiendomsrett. Med referanse til Dyrevernalliansens uttalelse om at dette er støtende, påpekes at salg av dyr etter lov om dyrevelferd § 32 andre ledd er et tiltak for å ivareta dyret, og ikke en sanksjon mot eieren. Også etter vedtak om avvikling av dyrehold etter lov om dyrevelferd § 32 første ledd, har eieren anledning til å selge dyrene sine.

Departementet viser til forslaget til endringer i lov om dyrevelferd § 32 fjerde ledd.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Den foreslåtte endringen av § 32 tredje ledd gir Mattilsynet en rett, men ikke en plikt til å omplassere eller selge dyr. Det forventes derfor ikke at lovendringen vil få vesentlig betydning for utgiftene i forbindelse med midlertidig forvaring av dyr som ikke skal tilbake til dyreholderen. Lovendringen vil ikke påvirke verken begrunnelsen for å ta dyr i midlertidig forvaring, eller vurderingen av om dyret kan tilbakeføres. Det forventes heller ikke at det blir noen større økning i antall dyr som blir omplassert. Det vises her til at det er relativt få saker der dyreeier motsetter seg omplassering eller salg etter at Mattilsynet har bestemt at dyret ikke kan tilbakeføres.

I enkelte tilfeller bruker Mattilsynet en del tid og ressurser på å finne ut om dyreeier er villig til å la dyret bli omplassert. Muligheten for å omplassere dyr uten eiers samtykke vil derfor i noen tilfeller kunne medføre at vedtaket om omplassering blir fattet raskere, slik at tiden for midlertidig forvaring blir kortere og omplasseringen gjennomføres tidligere.

Forslaget om at dyreholder er ansvarlig for utgifter til avlaving vil føre til noe økte kostnader for den enkelte dyreholder dette gjelder, med en tilsvarende besparelse for staten. Det samme er tilfelle for den lovtolkningen departementet har gitt uttrykk for når det gjelder muligheten for å holde dyreholder ansvarlig for utgifter til forlenget midlertidig forvaring i de tilfeller et vedtak om salg, omplassering eller avlaving blir påklaget.

5 Merknader til de enkelte bestemmelser

5.1 Til lov om dyrevelferd

Til § 32 tredje ledd

Dersom det etter midlertidig forvaring ikke anses forsvarlig å tilbakeføre dyret eller dyrene, kan tilsynsmyndigheten nå, uavhengig av eiers samtykke, fatte vedtak om salg eller omplassering. Som tidligere kan det også fattes vedtak om avlaving. Når det gjelder momenter forvaltningen kan legge vekt på i valget mellom salg, omplassering og avlaving, vises til omtalen i punkt 3.1.3.

Utsatt iverksettelse reguleres av forvaltningsloven § 42.

Til § 32 fjerde ledd

Tiltak etter § 32 første og andre ledd kan som i dag gjennomføres for dyreholders regning. Dyreholders ansvar for kostnader til midlertidig forvaring kan også omfatte kostnader til forvaring av dyr i den perioden iverksettelsen av et vedtak om salg, omplassering eller avlaving blir utsatt som følge av klage. Dyreholder kan med endringen i første punktum også måtte svare for kostnader til avlaving. Beslutninger etter første punktum om at dyreholder skal dekke regningen for et tiltak, og om størrelsen på beløpet, skal regnes som enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b, jf. bokstav a.

Ved eventuelt salg av dyr, vil eieren ha rett til å få utbetalt overskudd etter salgssum, når kostnader som har påløpt i forbindelse med forvaring og gjennomføring av salget er trukket fra.

5.2 Ikrafttredelse og overgangsregler

I nr. 1 foreslås det at lovendringene settes i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

I nr. 2 foreslås det at i saker der det allerede er truffet beslutning om hva som skal skje videre med dyr som er tatt i midlertidig forvaring, skal reglene i lov om dyrevelferd, slik de lød før endringene, gjelde.

Landbruks- og matdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i lov om dyrevelferd (omplassering og salg av dyr i midlertidig forvaring mv.).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i lov om dyrevelferd (omplassering og salg av dyr i midlertidig forvaring mv.) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i lov om dyrevelferd (omplassering og salg av dyr i midlertidig forvaring mv.)

I

I lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd gjøres følgende endringer:

§ 32 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Midlertidig forvaring av dyr skal ikke vare lenger enn nødvendig. Dersom tilsynsmyndigheten finner at *det ikke er forsvarlig å levere tilbake et dyr som er tatt i midlertidig forvaring, kan tilsynsmyndigheten fatte vedtak om salg, omplassering eller avliving av dyret.*

Tiltak etter første og andre ledd og *vedtak om avliving etter tredje ledd* kan gjennomføres for

dyreholders regning. Skyldige beløp er tvangsgrunnlag for utlegg. *Dersom dyret blir solgt, skal salgssummen utbetales til eieren med fradrag for kostnadene til forvaring av dyret og gjennomføring av salget.*

II

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
2. I saker der det allerede er truffet beslutning om hva som skal skje videre med dyr som er tatt i midlertidig forvaring, gjelder reglene i lov om dyrevelferd slik de lød før ikrafttredelsen av loven her.

